

Rød Tråd – Vand på Landet

De sidste års intense regnhændelser har sat fokus på klimatilpasning både i byer og i det åbne land. Med rette. Store samfundsværdier er i spil, og de, skader vi har set de seneste år, er uhørt store. Der er enorme faglige udfordringer, som ligger foran os. Vand & Jord vil formidle artikler om dette, og det nummer, du sidder med i hånden, har 3 artikler om emnet – Vand & Jords røde tråd.

Det store skybrud

Skybruddet over hovedstaden 2. juli 2011 blev det suverænt dyreste i Danmark nogensinde. Det viser den endelige opgørelse fra forsikringsselskaberne. I alt er udbetalt erstatninger for 4,9 milliarder kr. fordelt på næsten 91.000 skader eller i gennemsnit 54.000 kr. per skade. Et skadesbillede af dette omfang kalder på en national strategi for klimatilpasning. Der er behov for nye og intelligente spildevandsløsninger og ikke bare for større kloaker. En udskiftning af kloaksystemet i Danmark på sigt vil koste 345 milliarder kr. skønner Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen. Et astronomisk beløb. Vi må tænke i smartere baner.

Vand på landet

'Vand på Landet' er en problemstilling, som fylder i de enkelte kommuner. Som det fremgår af den efterfølgende artikel fra Guldborgsund Kommune, giver en ekstrem våd sommer store problemer i 'Vandkantsdanmark'. Hvem har skylden for, at landbrugsarealerne står under vand. Er det kommunens ansvar, at det styrtregner? – og at behovet for afledning af vand fra områderne er 10 gange større end det som afvandingssystemet er dimensioneret for. Nej, det er det ikke. Men det er åbenlyst, at det kan være vanskeligt for landmænd og berørte sommerhusejere at gennemskue, hvor og hvornår det er kommunen, forsyningsselskaberne, private pumpelag eller den enkelte lodsejer, der må tage ansvaret for at arealet står under vand. Denne artikel giver et godt indblik i, hvilke problemer der opstår, når himlens sluser åbnes over en lang periode, og hvordan en kommune må forsøge at få en dialog med lodsejere, der står overfor betydelige afgrødetab eller skader på boligen og ønsker øget vandløbsvedligeholdelse.

I en rød tråd artikel om digesikkerhed i Vidåen behandles en problemstilling med både større nedbør og stigende og længerevarende perioder med høj vandstand i havet - i dette tilfælde reguleret af Vidå slusen. Muligheden for 'kontrollerede' oversvømmelser

Boks - Eksempel på 4 store regn
I juni – juli 2007 oplevede omegnskommunerne omkring København bl.a. Albertslund, Vallensbæk, Ishøj og Høje-Tåstrup en usædvanlig våd periode. Inden for blot 20 dage forekom 4 store regnhændelser, der hver havde karakter af en 15 års regn. I alt faldt der 242 mm på kun 20 dage. De 'koblede' regn hændelser faldt i et interval med 4 - 5 dages mellemrum. Begrebet 'koblede' regn antyder, at store regn har det med at komme som perler på en snor. Afstrømningen fra det enkelte regnskyld har ikke fortaget sig før det næste indfinder sig. Den nedre del af St. Vejleådalen ved Tranegilde, stod derfor under vand det meste af sommeren 2007. Dette område er lavtliggende og har lidt karakter af en 'kontrolleret' oversvømmelse.

Kilde: Rapport om 'Afstrømning og vandkvalitet i Store Vejleå' – Tværkommunalt samarbejde. 2007.

St. Vejleå dalen ved Tranegilde, maj 2007

Samme lokalitet i juli 2007 efter 242 mm regn fordelt på 4 gange 15 års hændelser

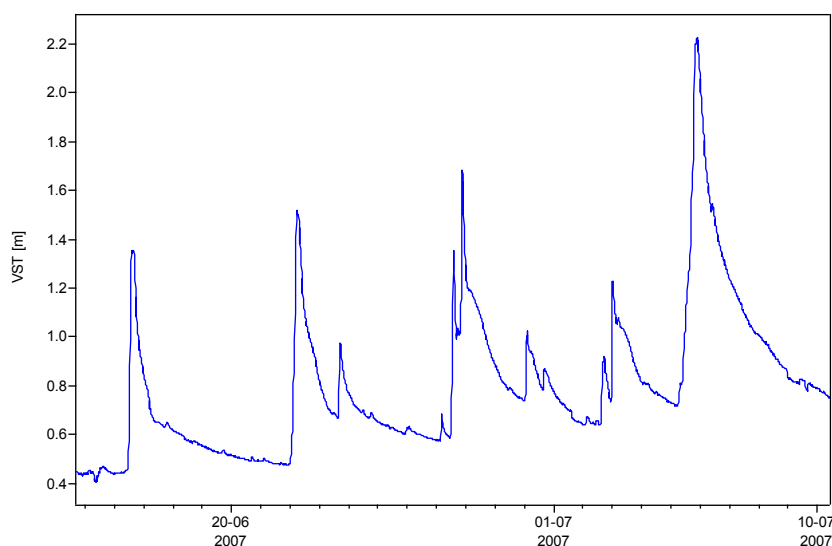
til særligt lavtliggende områder er her en del af løsningsmulighederne, som vurderes.

I den tredje artikel er der et indlæg om landbrugets behov for afvanding, men også markvanding i de tørre perioder. Artikel sætter landbrugets ønsker til afvanding i perspektiv med Vandrammedirektivet, og ændret vandløbsvedligeholdelse på 5.300 km vandløb

som nu indgår som virkemiddel i vandplanerne. Den klassiske interesseafvejning mellem natur og økonomi er her en del af emnet.

'Vand på Landet' rummer utallige faglige udfordringer. God læselyst.'

Steen Øgaard Dahl, V&J redaktion

Figur 1. Grafen viser vandstanden i den nærliggende Harrestrup Å i perioden 15. juni – 10. juli 2007. Et 'klassisk' eksempel på et vandløb, der er præget af stor urban afstrømning og hurtig respons på regn. De 4 store regn inden for 20 dage ses tydeligt og giver en vandstandsændring på hele 1,8 m. De 4 regn havde en individuel varighed mellem 7 og 18 timer og en nedbørsmængde på 36 – 54 mm per regn. Vandstanden viser også 3 mindre regn, der faldt i den mellemliggende periode.